

Nr 197.

Ankom till riksdagens kansli den 16 juni 1942 kl. 6 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 till bidrag till anskaffning av permittentlokal i Stockholm.

(1:a avd.)

I propositionen nr 329 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 22 maj 1942, föreslagit riksdagen att såsom Bidrag till anskaffning av permittentlokal i Stockholm å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 under fjärde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

Av statsrådsprotokollet inhämtas följande.

I flertalet garnisonsstäder i vårt land finnas numera soldathem, avsedda för de värnpliktiga under deras fritid. Huvudstaden är i detta hänseende förhållandevis sämre rustad än garnisonsorterna i landsorten. För stadens truppförband ur armén och flottan finnas endast ett litet soldathem samt det utslutande för flottans personal avsedda Drottning Victorias örlogshem. I Stockholm saknas under normala förhållanden i stort sett möjligheter att till rimligt pris bereda nattlogi för permittenterat manskap.

Dessa otillfredsställande förhållanden, som särskilt framträtt i rådande beredskapsläge med omfattande och långvariga inkallelser, framför allt för marinens del, ha föranlett provisoriska åtgärder på kommunalt eller enskilt initiativ i ändamål att tillgodose i första hand behovet av permittentkvarter. Sålunda har Stockholms stad upplåtit den staden tillhöriga s. k. Sievertska kasernen på Södermalm för ändamålet. Vidare har på enskilt initiativ men med kommunalt stöd i form av kostnadsfri nyttjanderättsupplåtelse tillkommit ett s. k. marinhem i huset Linnégatan 55 i Stockholm. Hemmets ändamål är att till billigt pris tillhandahålla nattkvarter för permittenter ur flottan eller kustartilleriet. För drivande av detta marinhem har i det i propositionen 1942: 266 under punkten 45 upptagna anslaget till fritidsundervisning m. m. inräknats ett belopp av 9,000 kronor, utgörande bidrag till marinhemmets driftskostnader.

I skrivelse den 7 maj 1942 har *styrelsen för Drottning Victorias örlogshem i Stockholm* anfört i huvudsak följande:

Såväl Sievertska kasernen som marinhemmet vid Linnégatan vore såsom nattförläggningar för marinens manskap tyvärr endast av provisorisk natur. Efter försvarsberedskapens upphörande kunde intetdera vidare påräknas. En återgång till tidigare oefterrättliga förhållanden, då det permittenterade manskapet utan hem i Stockholm nattetid måste driva omkring på gatorna eller sova på parksoffor eller i portgångar, måste anses uteslutet. Ett nytt, perma-

nent natthärbärg för marinens manskap måste därför anskaffas. Detta borde utgöra en del av Drottning Victorias örlogshem. Vad som sålunda erfordrades vore ett hem för marinens manskap av samma typ som förekomme i åtskilliga främmande länders större örlogshamnar och sjöstäder.

För vinnande av detta mål hade örlogshemsstyrelsen ansett det lämpligt att söka anskaffa en särskild fastighet. Medel för fastighetsförvärvet hade styrelsen tänkt sig skola åstadkomma genom hänvändelse till allmänheten om frivilliga bidrag. För att trygga medelsanskaffningen syntes det emellertid därutöver vara erforderligt att räkna med bidrag av statsmedel.

I anslutning till det anförda hemställer örlogshemsstyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte för ändamålet ställa till förfogande ett belopp av 200,000 kronor.

Av handlingarna i ämnet inhämtas vidare bland annat, att för realiserandet av tanken att för ifrågavarande ändamål anskaffa en särskild fastighet bildats en kommitté.

En handlingarna bifogad preliminär ekonomisk kalkyl utgår från den förutsättningen, att statsverket — förutom ett engångsbidrag till fastighetsförvärv — tillskjuter ett årligt belopp av 15,000 kronor som understöd.

I ärendet ha chefen för marininstaben för *chefen för marinen* samt *marinförvaltningen* avgivit gemensamt utlåtande.

Departementschefen har i ärendet anförut följande.

Det måste anses vara en allvarlig olägenhet att huvudstaden icke äger möjligheter att bereda en för ändamålet lämplig tillflyktsort för militära permittenter under deras vistelse i staden. Denna olägenhet har särskilt starkt framträtt för marinens del och provisoriska åtgärder ha också här efter hand vidtagits. Det initiativ, som enligt den föregående redogörelsen tagits på enskild väg, är med hänsyn till det anförda behjärtansvärt och synes mig förtjänt av stöd från det allmännas sida.

Vad beträffar den uppgjorda ekonomiska kalkylen är det givet, att denna måste lida av ganska stor osäkerhet med hänsyn till de många ovissa faktorer man här har att räkna med. Om emellertid i den stiftelse, som avses skola hanthava verksamheten, statens, enkannerligen försvarsväsendets intressen bliva tillbörligen representerade, torde erforderliga garantier för en riktig användning av ett statsstöd vinnas.

Vad beträffar den närmare innebörden av det åtagande, som skulle påkallas från statens sida, så omfattar detta dels ett engångsbelopp av 200,000 kronor såsom bidrag till fastighetsförvärv och dels ett årligt understöd av 15,000 kronor för driftskostnader.

Till frågan om storleken av årsbidraget anser jag mig icke böra nu taga ställning. Emot beräkningen av engångsbidraget har jag intet att invända men förutsätter härvid, att kostnaderna i övrigt bestridas i annan ordning och att följaktligen icke i fortsättningen ytterligare anspråk på bidrag av statsmedel komma att framställas. I likhet med de i ärendet hörda myndigheterna förutsätter jag härjämte, att statsverket genom anvisande av engångsbeloppet för fastighetsförvärv icke ikläder sig några framtida förpliktelser i form av delaktighet i fastighetens underhåll m. m. Jag utgår vidare från att även annat militärmanskap än marinens skall — om och i den mån så kommer att i framtiden påfordras och utrymmet det medger — kunna komma i åtnjutande av de förmåner, permittenthemmet avses skola erbjuda.

Engångsbeloppet å 200,000 kronor torde böra anvisas i form av ett särskilt reservationsanslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 under fjärde huvudtiteln E. Diverse. Därrest årligt bidrag till driftskostnader

framdeles beviljas, torde förutberörda bidrag å 9,000 kronor till marinhem i Stockholm böra bortfalla räknat från och med den tidpunkt då det nya hemmet börjar sin verksamhet.

Närmare bestämmelser rörande användningen av omförmälda statsbidrag till fastighetsförvärv torde få meddelas av Kungl. Maj:t.

Utskottet.

Utskottet har funnit vägande skäl tala till förmån för att staten ekonomiskt medverkar i fråga om anskaffning av lokal för militära permittenter i Stockholm och tillstyrker under de av departementschefen angivna förutsättningarna det för ändamålet äskade anslaget.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må såsom *Bidrag till anskaffning av permittentlokal i Stockholm* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 å driftbudgeten under fjärde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

Stockholm den 16 juni 1942.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 195.